

# Wymagania edukacyjne kl. VII

- **Wymagania edukacyjne z języka polskiego w klasie VII niezbędne do uzyskania poszczególnych ocen klasyfikacyjnych**

## *Na ocenę niedostateczną:*

Uczeń nie opanował umiejętności określonych na ocenę dopuszczającą w stopniu pozwalającym na kontynuację nauki.

## *Na ocenę dopuszczającą:*

**Uczeń spełnia wymagania określone dla klas IV–VI, a ponadto:**

- rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka i dramat; z pomocą nauczyciela przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju;
- rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu utworów omówionych podczas lekcji;
- wskazuje elementy dramatu (rodzaj): akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog;
- recytuje zadane utwory literackie;
- wyszukuje w tekście potrzebne informacje, rozpoznaje w tekście literackim: neologizmy i archaizmy;
- zna pojęcie komizmu, ironii, opisuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia);
- dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką;
- rozpoznaje wywiad jako gatunek dziennikarski;
- rozumie rozbieżności między mową a pismem, wskazuje upodobnienia pod względem dźwięczności;
- rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny; rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej; rozpoznaje rodzinę wyrazów,
- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, rozpoznaje imiesłowy, rozróżnia wypowiedzenia wielokrotnie złożone;
- odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie w prostych przykładach;
- dostrzega zróżnicowanie słownictwa, rozumie znaczenie homonimów; wyróżnia środowiskowe i regionalne odmiany języka;
- rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny;
- rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach; wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych;
- poprawnie przytacza cudze wypowiedzi;
- podejmuje próbę tworzenia wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka, przemówienie, wywiad, opowiadanie,
- uczestniczy w projektach edukacyjnych, rozwija nawyki uczenia się.

## *Na ocenę dostateczną:*

**Uczeń spełnia wymagania określone na ocenę dopuszczającą, a ponadto:**

- określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju;
- rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich;
- rozpoznaje w tekście literackim: neologizm, eufemizm, porównanie homeryckie, symbol, alegorię, ironię i określa ich funkcje;
- określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich;
- wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego;
- interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia); rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, wywiad, artykuł,
- określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury; znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych;

- rozumie mechanizm upodobnień fonetycznych, w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant; określa rodzaj formantu, zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy; rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje;
- rozróżnia wypowiedzenia wielokrotnie złożone; rozumie zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy, homonimy);
- rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach; rozróżnia normę językową wzorcową oraz użytkową i stosuje się do nich;
- poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne; zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy;
- rozumie oddziaływanie środków retorycznych na odbiorcę; tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej;
- kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami;
- samodzielnie redaguje prostą rozprawkę, zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, podejmuje próbę uzasadnienia własnego zdania, rozpoznaje manipulację językową i przeciwstawia jej zasady etyki wypowiedzi;
- tworzy wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka, przemówienie, wywiad;
- formułuje pytania do tekstu; z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji;
- rozwija umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy i nawyki systematycznego uczenia się.

#### *Na ocenę dobrą:*

##### **Uczeń spełnia wymagania określone na ocenę dostateczną, a ponadto:**

- rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym: pamiętnik, komedia, fraszka, sonet, pieśń, tren, ballada, epepeja, tragedia – i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich;
- zna pojęcie komizmu, rozpoznaje jego rodzaje w tekstach oraz określa ich funkcje;
- określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji;
- określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich;
- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji;
- porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia);
- rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu, rozpoznaje rodzinę wyrazów, wskazuje rdzeń;
- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy; rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone,
- rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe, rodzaje nazw miejscowych,
- używa poprawnych form gramatycznych imion, nazwisk, nazw miejscowych i nazw mieszkańców;
- rozumie znaczenie homonimów; wyróżnia środowiskowe i regionalne odmiany języka;
- rozróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu; wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych;
- funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę;
- gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi; redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi;
- wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych; odróżnia przykład od argumentu;
- przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego; rozpoznaje i rozróżnia środki perswazji i manipulacji;
- w tekstach reklamowych, określa ich funkcje;
- rozpoznaje manipulację językową i przeciwstawia jej zasady etyki wypowiedzi;
- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka, przemówienie, wywiad;
- wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca, streszcza, rozbudowuje i parafrazuje; rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii.

#### *Na ocenę bardzo dobrą:*

##### **Uczeń spełnia wymagania określone na ocenę dobrą, a ponadto:**

- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji;

- wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze; wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny;
- określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury;
- wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu;
- zna sposoby wzbogacania słownictwa;
- rozróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu; rozumie, na czym polega błąd językowy;
- zna i stosuje zasady polskiej ortografii i interpunkcji;
- stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych) we własnych wypowiedziach;
- przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego;
- rozpoznaje i rozróżnia środki perswazji i manipulacji w tekstach reklamowych, określa ich funkcję;
- tworzy ciekawe i spójne wypowiedzi;
- rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania; uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie;.

***Na ocenę celującą:***

**Uczeń spełnia wymagania określone na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:**

- pisze bezbłędnie pod względem językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym, a treść wypowiedzi jest twórcza;
- tworzy różnorodne prezentacje, projekty wystaw, realizuje krótkie filmy z wykorzystaniem technologii multimedialnych);
- pogłębia swoją wiedzę przedmiotową i uczestniczy w konkursach itp.;

*W odniesieniu do uczniów z opiniami poradni psychologiczno - pedagogicznej stosuje się zindywidualizowane wymagania i ocenianie bieżące umiejętności oraz nabywanej wiedzy.*